

**ОЦІНКА КУПІВЕЛЬНОЇ СПРОМОЖНОСТІ МІНІМАЛЬНОЇ
ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНДЕКСУ
«БІГМАКУ»**

Ставицька В. О.

здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
Полтавський державний аграрний університет
Науковий керівник: Єгорова О.В., к.е.н., доцент

Мінімальна заробітна плата – це встановлений законом мінімальний розмір оплати праці за виконану працівником місячну (годинну) норму праці. Її рівень в Україні регулюється ст. 95 Кодексу законів про працю України та Законом України «Про оплату праці» [1].

Розмір мінімальної заробітної плати встановлюється Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України не рідше одного разу на рік Законом про Державний бюджет України на відповідний рік згідно до статей 9 і 10 Закону України «Про оплату праці».

Мінімальна заробітна плата є державною соціальною гарантією, яка встановлюється на національному рівні та є обов'язковою на всій території України для підприємств усіх форм власності і господарювання та фізичних осіб, які використовують працю найманих працівників, за будь-якою системою оплати праці. Її рівень не може бути нижчим від розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб. [2]

З 1 вересня 2020 року мінімальна заробітна плата була підвищена у порівнянні з 2019 роком на 16% і тепер вона становить 5000 гривень у місяць. Чи достатньо цього для забезпечення мінімальних потреб середньостатистичного українця? З погляду найманого працівника – ні. З погляду роботодавця такий низький рівень мінімальної зарплати пов'язаний із низькою продуктивністю праці в Україні, яка залежить від технологій, організації роботи, інтенсивності навантаження. Але цей аргумент лише частково правдивий, оскільки в останні роки частка заробітної плати у собівартості української продукції досить низька і дедалі знижується.

Порівняємо мінімальну заробітну плату в Україні із її рівнем у країнах з розвинутою економікою: конвертувавши суму 5 тис. грн у долари США отримаємо 176,24 доларів на місяць (за курсом 28,37 грн за долар станом на 20 жовтня 2020 р.) Для порівняння, мінімальна заробітна плата в європейському союзі, до якого Україна намагається потрапити, коливається від 368,60 (Болгарія) у східних країнах до 2446,86 (Люксембург) доларів на місяць на північному заході, тобто, в разі відрізняється. [3] У Сполучених Штатах Америки нині мінімальна заробітна плата знаходиться на рівні 1160,00 доларів на місяць. [4]

Проте, звичайно, при порівнянні заробітної плати у різних країнах не можна не враховувати її купівельну спроможність – наскільки вона здатна

задовільнити потреби працівника. Відповідно до міжнародних стандартів рівень мінімальної заробітної плати розглядається як нижня межа, що повинна гарантувати задоволення основних життєвих потреб працівника і членів його сім'ї. Життєві потреби зазвичай визначаються споживчим кошиком.

За статтею 1 Закону України «Про прожитковий мінімум» [5], споживчий кошик – це мінімальний набір продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг, необхідних для збереження здоров'я людини і забезпечення його життєдіяльності. Але цей кошик – поняття надто відносне, оскільки в різних країнах до нього входять абсолютно різні товари, виходячи з різних національних особливостей народу та традицій. Десь переважно харчуються спагеті та піцою, хтось обирає суші, в Україні в засобах масової інформації для порівняння користуються вартістю товарного набору на борщ, оскільки саме він – одна із вітчизняних національних страв.

Досить цікавим є порівняння актуальності мінімальної заробітної плати в Україні та інших країнах Європи та світу через призму індексу «БігМаку». «Бутербродний» курс – винахід видання The Economist, яке визначає, скільки повинен коштувати бутерброд «БігМак» від «Макдоналдс» у тій чи іншій країні, враховуючи курс її національної валюти. Щорічний «індекс БігМака» The Economist складає вже 34 роки починаючи з 1986 року. За основу розрахунків беруть вартість БігМака в США і вважають, що в національній валюті будь-якої країни в перерахунку на долари він повинен коштувати стільки ж. Якщо БігМак коштує більше, ніж у США – валюта переоцінена, менше – недооцінена.

Експерти вважають, що цей індекс найбільш наочно оцінює купівельну спроможність різних валют за допомогою вартості макдональдсівського бутерброду завдяки двом причинам: McDonald's присутній у більшості країн світу, а сам бігмак містить достатню кількість продовольчих компонентів (хліб, м'ясо та овочі), аби вважати його універсальним узагальненням продукту народного господарства [6].

Тобто, відповідно до нього, виразити кількість БігМаків, які можна купити на «мінімалку» у нас та в інших країнах. Вартість цього бутерброду в різних країнах різна, зважаючи на різні курси національних валют та виходячи з недооціненості чи переоціненості цих валют порівняно з долларом США. Сам індекс «БігМаку» і передбачає оцінку курсів валют.

У табл. 1 через вартість БігМаків показана купівельну спроможність «мінімалки» в різних країнах, не беручи до уваги курс. Це дає змогу дізнатися, скільки бургерів може купити людина у своїй країні, отримуючи мінімальну заробітну плату.

Таблиця 1

**Купівельна спроможність мінімальної заробітної плати в різних країнах
(жовтень 2020 року) [розрахована за даними 7, 8]**

Країна	Ціна БігМака, дол. США	Мінімальна зарплата, дол. США	Кількість БігМаків на мінімальну зарплату, шт
Україна	2,10	176,00	83
Південна Корея	3,75	1036,00	276
Нова Зеландія	4,35	1792,00	411
РФ	1,90	363,00	191
США	5,71	1160,00 [4]	203
Польща	2,79	536,00	192
Бразилія	3,91	348,00	89
Австралія	4,58	1942,00	424
Велика Британія	4,28	1654,00	386
Канада	5,08	1532,00	301
Угорщина	2,89	464,00	160

*Мінімальна заробітна плата розрахована за принципом, що у місяці двадцять
восьмигодинних робочих днів.*

З таблиці видно, що хоч купівельна спроможність українців і не найнижча у світі, але до рівня розвинених країн та країн, що розвиваються, явно не дотягує. Як і рівень мінімальної заробітної плати, оскільки, харчуючись одним чи двома БігМаками на день, людина не зможе задовольнити усі свої потреби, бо окрім їжі потрібно ще сплачувати рахунки за комунальні послуги та купувати товари для забезпечення інших потреб.

Список використаних джерел

1. Кодекс законів про працю України: кодекс від 10 грудня 1971 р. № 322-08 (редакція станом на 02.04.2020) / Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення: 22.10.2020).

2. Мінімальна заробітна плата. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мінімальна_заробітна_плата (дата звернення: 22.10.2020).

3. Укрінформ: Євростат оприлюднив найвищі та найнижчі мінімальні зарплати в ЄС. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2869125-evrostat-opriludniv-najvisi-ta-najnizci-minimalni-zarplati-v-es.html> (дата звернення: 22.10.2020).

4. Мінімальна і середня зарплата в США. URL: <https://take-profit.org/statistics/wages/united-states/> (дата звернення: 22.10.2020).

5. Закон України «Про прожитковий мінімум» № 966-XIV (редакція станом на 20.01.2018) / Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/966-14#Text> (дата звернення: 22.10.2020).

6. Індекс БігМака. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Індекс_БігМака (дата звернення: 22.10.2020).

7. Minimum Wage by Country. URL: 2020<https://worldpopulationreview.com/country-rankings/minimum-wage-by-country> (дата звернення: 22.10.2020).

8. Global prices for a Big Mac in July 2020, by country. URL: <https://www.statista.com/statistics/274326/big-mac-index-global-prices-for-a-big-mac/> (дата звернення: 22.10.2020).

СТРАТЕГІЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПУБЛІЧНИМИ ФІНАСАМИ

Стоянова В. В., Угрюмова К. О.

здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

Університет ДФС України

Науковий керівник: Нечипоренко А. В.,

к.е.н., доцент кафедри фінансів імені Л. Л. Таранугл

Негативні явища, які спостерігаються в усіх сферах українського суспільства, зумовлені не тільки певними прорахунками, а й неефективністю управлінських дій у системі публічних фінансів. Саме послаблення управлінських функцій та низька якість управлінських технологій, що реалізуються у фінансовій сфері свідчать про те, що система публічних фінансів потребує нових підходів до ефективного використання фінансових ресурсів.

Оскільки Україна прагне стати повноцінним членом європейського суспільства на засадах демократизму та правової і соціально орієнтованої держави, то усі сфери її життєдіяльності мають відповідати нормам та стандартам цивілізованого суспільства. Саме сфера публічних фінансів є тим сегментом, що потребує нових управлінських підходів і пошуку нових шляхів покращення використання державних коштів. Ця проблема є актуальною і нагальною у сучасних реаліях, тому вимагає посиленої уваги [1, с. 208].

Для прогресивного розвитку будь-якої країни необхідним є ефективне використання обмежених фінансових ресурсів, саме тому створення самодостатньої фінансової системи є важливим завданням управлінських дій державних та місцевих органів влади та досягається через ефективне управління публічними фінансами.

Система публічних фінансів є багатогранною структурою, що включає: кошти в рамках бюджетної системи (державний бюджет, цільових централізованих бюджетних коштів, бюджети місцевого самоврядування, цільових централізованих місцевих бюджетних фондів), кошти фінансових (кошти Національного банку та інших державних банків) та нефінансових корпорацій, інших підприємств і організацій державної та комунальної форм власності, кошти в рамках державно-приватного партнерства.